

Державний вищий навчальний заклад
«Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»

Кафедра методики викладання образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва

Проректор _____

“14” вересня 2016 р.

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ВИДИ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА**

Галузі знань **01 Освіта**
Спеціальність **014 Середня освіта (за предметними спеціалізаціями)**
Спеціалізація **014.12 Образотворче мистецтво**

Івано-Франківськ – 2016 рік

Робоча програма **Види образотворчого мистецтва**
для студентів за напрямом підготовки **01 Освіта**
спеціальністю **014 Середня освіта (за предметними спеціалізаціями)**
за предметною спеціалізацією **014.12 Образотворче мистецтво**

Розробник:

Доцент кафедри методики викладання образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва

Корпанюк Василь Васильович

Робоча програма затверджена на засіданні
кафедри методики викладання образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва

Протокол № 1 від 29 серпня 2016 року

Завідувач кафедри методики викладання образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва

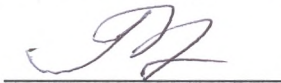
 (Тимків Б.М.)

29 серпня 2016 року

Схвалено Навчально-методичною комісією Навчально-наукового
Інституту мистецтв

Протокол № 1 від 14 вересня 2016 р.

Голова

 (підпис) (_____)
(прізвище та ініціали)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 9,0	Галузь знань <u>01 ОСВІТА</u> <small>(шифр і назва)</small>	Нормативна	
	Напрямок підготовки <u>01 ОСВІТА</u> <small>(шифр і назва)</small>		
Модулів – 2	Спеціальність (професійне спрямування): 014.12 СЕРЕДНЯ ОСВІТА (Образотворче мистецтво)	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 4		I-й	I-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання <hr/> <small>(назва)</small>		Семестр	
Загальна кількість годин - 270		I/II-й	I/II-й
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи студента – 6	Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр	6/6год.	2/2 год.
		Практичні	
		39/54год.	13/18 год.
		Лабораторні	
		__ год.	__ год.
		Самостійна робота	
		70/95год.	96/139 год.
	Індивідуальні завдання: __ год.		
	Вид контролю: залік/екзамен		

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 26% : 74%

для заочної форми навчання – 23% : 77%

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: вивчення художніх напрямків, стилів, течій в образотворчому мистецтві; освоєння сукупності засобів художньої виразності у відтворенні авторської ідеї, художнього змісту.

Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач:

– **Інтегральна компетентність.** Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, що потребують інтеграції знань і прийняття рішень у практиці викладання образотворчого мистецтва в загальноосвітніх та позашкільних навчальних закладах та у процесі навчання за спеціальністю.

Складові професійної компетентності:

– **Комунікативна** - здатність письмово й усно спілкуватися (комунікувати) українською - державною мовою; здатність реагувати мовними засобами на повний спектр соціальних і культурних явищ - у навчанні і на практиці; здатність використовувати засоби художньої виразності у сучасному полікультурному просторі.

– **Контрольна** - здатність вчитися самостійно й автономно, розробляти власну траєкторію саморозвитку упродовж навчання в університеті та усього життя, оцінювати прогрес і результати навчання.

– **Проектувальна** - здатність генерувати нові ідеї, вміння диференціювати традиційні та інноваційні способи вирішення завдань та знаходити межі їхнього застосування у навчальному процесі.

Фахові (предметні) компетентності:

– Здатність до теоретичного освоєння мистецької спадщини, фахової орієнтації у сучасному світовому та українському образотворчому просторі.

– Володіння образотворчою грамотою на рівні, необхідному для сприймання, оцінки та створення художнього образу.

– Здатність до практичної художньої діяльності.

– Здатність використання комп'ютерних технологій у процесі виконання творчих завдань.

– Здатність до організації і проведення позаурочної та позакласної роботи (вихід на пленер, екскурсії в музейні установи, участь у мистецьких проектах, майстер-класах, виставках).

– Здатність до застосування в освітньому процесі сучасних художньо-педагогічних технологій.

– Здатність застосовувати засоби образотворчого мистецтва в процесі естетичного виховання школярів.

– Здатність застосовувати сучасні методики і освітні технології для забезпечення якості оволодіння основами образотворчості в середніх загальноосвітніх закладах з поглибленим вивченням образотворчого мистецтва.

Результати навчання з навчальної дисципліни:

– планувати процес навчання образотворчого мистецтва в загальноосвітній школі та позашкільному закладі, здійснювати організацію і проведення позакласної роботи з відвідування виставок, майстер-класів, музеїв, мистецьких фестивалів тощо;

– здатність формувати уявлення про сутність, види та жанри мистецтва, вміння фахово орієнтуватися у сучасному світовому та українському образотворчому просторі, засвоєння системи мистецьких знань, художньо-естетичних понять і категорій, необхідних для викладання образотворчих дисциплін у школі та позашкільних закладах;

– розширення і збагачення художньо-естетичного досвіду опанування художніми вміннями та навичками, здатність до практичної художньої діяльності, підвищення професійної майстерності;

– володіння образотворчою грамотою на рівні, необхідному для сприймання, оцінки, створення художнього образу та консультування творчих особистостей в процесі освітньо-практичної діяльності;

– формування художньої компетентності - здатності реалізувати свій естетичний потенціал (знання, уміння, досвід, особистісні якості) на практиці для успішної художньо-професійної діяльності, усвідомлюючи відповідальність за її результати;

– розвиток загальних творчих здібностей; стимулювання образного мислення, формування навичок художньої самоосвіти, виховання естетичного сприйняття дійсності та особистісно-ціннісного ставлення до мистецтва;

– виховання світоглядних уявлень і ціннісних художніх орієнтацій, розуміння зв'язків мистецтва з природним і предметним середовищем, життєдіяльністю людини, зокрема сучасними технологіями та засобами масової інформації;

– виховання здатності сприймати, інтерпретувати та оцінювати художні твори, висловлювати особистісне ставлення до них, аргументуючи свої думки та оцінки;

– здатність застосовувати сучасні методики і освітні технології для забезпечення якості вивчення учнями образотворчого мистецтва в загальноосвітніх школах та позашкільних закладах.

Завдання: освоєння основних засобів образотворчої грамоти; ознайомлення з академічними принципами образотворчості; засвоєння принципів та теоретичних основ формування художньої школи, як мистецького явища.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен **знати:**

– основні види образотворчого мистецтва, їх художньо-стильові характеристики;

– композиційні прийоми в станковому мистецтві;

– особливості композиційної побудови кожного виду образотворчого мистецтва та технічні умови;

вміти:

– визначити відповідні історичні періоди створення творів образотворчого мистецтва за їх стильовими ознаками;

– охарактеризувати твір образотворчого мистецтва з урахуванням технічних та технологічних особливостей виконання.

2. Програма навчальної дисципліни

МОДУЛЬ 1

Змістовий модуль 1. Основи образотворчого мистецтва

Тема 1. (лекція). Образотворчість, як засіб відображення дійсності у мистецтві. Види образотворчого мистецтва: архітектура, живопис, скульптура, графіка, декоративно-ужиткове мистецтво, дизайн.

Тема 2. (лекція). Загальні поняття і методи перспективного зображення. Зображення плоских і об'ємних предметів у перспективі.

Тема 3. (практичне). Виконати лінійно-конструктивний малюнок геометричних тіл. Куб.

Тема 4. (практичне). Виконати лінійно-конструктивний малюнок піраміди.

Тема 5. (практичне). Малювання циліндра та предметів циліндричної форми.

Тема 6. (практичне). Зображення кулі та предметів кулястої форми.

Тема 7. (практичне). Зображення предметів комбінованої форми.

Тема 8. (практичне). Натюрморт з групи предметів і драперії (малюнок).

Тема 9. (практичне). Натюрморт з групи предметів. Передати об'єм і освітлення засобами світлотіні.

Тема 10. (практичне). Вирішити складну композицію натюрморту в заданій кольоровій гамі.

МОДУЛЬ 2

Змістовий модуль 2. Основи образотворчого мистецтва

Змістовий модуль 2. Жанри образотворчого мистецтва

Тема 11. (лекція). Поняття про живопис, його види (фреска, мозаїка, олійний живопис) й образотворчі засоби. Колір та його властивості.

Тема 12. (лекція). Матеріали та приладдя в образотворчому мистецтві. Різновиди графічних технік. Особливість та виразність естампу. Офорт.

Тема 13. (практичне). Малюнок натюрморту з двох-трьох предметів геометричної і округлої форми. Техніка грейзалі, акварель.

Тема 14. (практичне). Малювання квітів у вазі. Кольорове рішення.

Тема 15. (практичне). Малювання драперії, (пастель).

Тема 16. (практичне). Малювання фруктів.

Тема 17. (практичне). Замальовки краєвиду, вид з аудиторії.

Тема 18. (практичне). Стилізований натюрморт (графіка).

Тема 19. (практичне). Архітектурний пейзаж (графіка).

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. Основи образотворчого мистецтва												
Тема 1. Образотворчість, як засіб відображення дійсності у мистецтві. Види ОМ.	4	4					1	1				
Тема 2. Загальні поняття і методи перспективного зображення.	2	2					1	1				
Тема 3. Виконати лінійно-конструктивний малюнок геометричних тіл. Куб.	16	2	6			8	14		2			12
Тема 4. Виконати лінійно-конструктивний малюнок піраміди.	11		3			8	13		1			12
Тема 5. Малювання циліндра та предметів циліндричної форми.	11		3			8	14		2			12
Тема 6. Зображення кулі та предметів кулястої форми	11		3			8	14		2			12
Тема 7. Зображення предметів комбінованої форми.	11		3			8	14		2			12
Тема 8. Натюрморт з групи предметів і драперії (малюнок).	14		6			8	14		2			12

Тема 9. Натюрморт з групи предметів. Передати об'єм і освітлення засобами світлотіні.	17		9		8	12				12
Тема 10. Вирішити складну композицію натюрморту в заданій кольоровій гамі.	120		6		14	14		2		12
Разом за змістовим модулем 1	115	6	39		70	111	2	1 3		96
Змістовий модуль 2. Жанри образотворчого мистецтва										
Тема 11. Образотворчість, як засіб відображення дійсності у мистецтві. Види образотворчого мистецтва.	6	4				1	1			
Тема 12. Матеріали та приладдя в образотворчому мистецтві. Різновиди графічних технік. Особливість та виразність естампу. Офорт.	2	2				1	1			
Тема 13. Малюнок натюрморту з двох-трьох предметів геометричної і округлої форми. Техніка грейзали, акварель.	22		8		14	22		2		20
Тема 14. Малювання квітів у вазі. Кольорове рішення.	4		8		14	23		3		20
Тема 15. Малювання драперії, (пастель).	18		6		12	21		2		19
Тема 16. Малювання фруктів.	22		8		14	22		3		20
Тема 17. Замальовки краєвиду, вид з аудиторії.	22		8		14	22		2		20
Тема 18. Стилізований	22		8		14	23		3		20

натюрморт (графіка).											
Тема 19. Архітектурний пейзаж (графіка).	22		8		14	23		3			20
Разом за змістовим модулем 2	155	6	54		95	159	2	18			139
Усього годин	270	12	93		165	270	4	31			235
Модуль 2											
			-	-	-			-	-	-	
Усього годин											

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Виконати лінійно-конструктивний малюнок геометричних тіл. Куб.	6/2
2	Виконати лінійно-конструктивний малюнок піраміди.	3/1
3	Малювання циліндра та предметів циліндричної форми.	3/2
4	Зображення кулі та предметів кулястої форми.	3/2
5	Зображення предметів комбінованої форми.	3/2
6	Натюрморт з групи предметів і драперії (малюнок).	6/2
7	Натюрморт з групи предметів. Передати об'єм і освітлення засобами світлотіні.	9/-
8	Вирішити складну композицію натюрморту в заданій кольоровій гамі	6/2
9	Малюнок натюрморту з двох-трьох предметів геометричної і округлої форми. Техніка грейзали, акварель.	8/3
10	Малювання квітів у вазі. Кольорове рішення.	8/3
11	Малювання драперії, (пастель).	6/2
12	Малювання фруктів.	8/2
13	Замальовки краєвиду, вид з аудиторії.	8/3
14	Стилізований натюрморт (графіка).	8/2
15	Архітектурний пейзаж (графіка).	8/3
	Разом	93/31

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Виконати лінійно-конструктивний малюнок геометричних тіл. Куб.	8/12
2	Виконати лінійно-конструктивний малюнок піраміди.	8/12
3	Малювання циліндра та предметів циліндричної форми.	8/12
4	Зображення кулі та предметів кулястої форми.	8/12
5	Зображення предметів комбінованої форми.	8/12
6	Натюрморт з групи предметів і драперії (малюнок).	8/12
7	Натюрморт з групи предметів. Передати об'єм і освітлення засобами світлотіні.	8/12
8	Вирішити складну композицію натюрморту в заданій кольоровій гамі	14/12
9	Малюнок натюрморту з двох-трьох предметів геометричної і округлої форми. Техніка грейзали, акварель.	14/20
10	Малювання квітів у вазі. Кольорове рішення.	14/20
11	Малювання драперії, (пастель).	14/19
12	Малювання фруктів.	14/20
13	Замальовки краєвиду, вид з аудиторії. Копії фортів Шевченка.	14/20
14	Стилізований натюрморт (графіка).	14/20
15	Архітектурний пейзаж (графіка).	14/20
	Разом	36

10. Методи навчання

У ході вивчення навчальної дисципліни «Види графічних мистецтв» використовуються три групи методів: методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності, методи активізації та мотивації навчально-практичної діяльності, а також методи контролю. Перша група методів представлена словесними (розповідь, лекція), наочними (ілюстрація, карта) та практичними методами. З метою активізації та мотивації навчально-практичної діяльності використовуються методи стимулювання і мотивації – демонстрування зразків (аналіз, роз'яснення послідовності виконання практичної роботи та застосування тих чи інших матеріалів). В рамках використання третьої групи методів використовуються методи усного та письмового контролю.

11. Методи контролю

Знання студентів оцінюється як з теоретичної, так і з практичної підготовки за такими критеріями:

- **«відмінно»** - студент міцно засвоїв теоретичний матеріал, глибоко і всебічно знає зміст навчальної дисципліни, основні положення наукових першоджерел та рекомендованої літератури, логічно мислить і будує відповідь, вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу, висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем, демонструє високий рівень засвоєння практичних навичок;
- **«добре»** - студент добре засвоїв теоретичний матеріал, володіє основними аспектами з першоджерел та рекомендованої літератури, аргументовано викладає його; має практичні навички, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту або при аналізі практичного;
- **«задовільно»** - студент в основному опанував теоретичними знаннями навчальної дисципліни, орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, але непереконливо відповідає, плутає поняття, додаткові питання викликають невпевненість або відсутність стабільних знань; відповідаючи на запитання практичного характеру, виявляє неточності у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, пов'язувати їх із майбутньою діяльністю;
- **«незадовільно»** - студент не опанував навчальний матеріал дисципліни, не знає наукових фактів, визначень, майже не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутні наукове мислення, практичні навички не сформовані.

В освітньому процесі використовуються такі види контролю: поточний та підсумковий. В рамках навчально-виховного процесу, з метою визначення рівня знань, умінь та навичок студентів реалізується трьохступеневий контроль: 1) поточний контроль; 2) контрольна (творча) робота; 3) підсумковий перегляд творчих робіт.

Поточний контроль проводиться науково-педагогічними працівниками на всіх видах аудиторних занять. Основне завдання поточного контролю – перевірка рівня підготовки студентів до виконання конкретної роботи. Основна мета поточного контролю – забезпечення зворотного зв'язку між науково-педагогічними працівниками та студентами у процесі навчання, забезпечення управління навчальною мотивацією студентів. Інформація, одержана при поточному контролі, використовується як науково- педагогічними працівниками для коригування методів і засобів навчання, так і студентами для планування самостійної роботи.

Поточний контроль може проводитись у формі усного опитування або письмового експрес-контролю на практичних заняттях та лекціях, у формі комп'ютерного тестування тощо.

Результати поточного контролю є основною інформацією при проведенні заліку і враховуються науково-педагогічними працівниками при визначенні підсумкової екзаменаційної оцінки з даної навчальної дисципліни.

Підсумковий контроль з дисципліни «Види графічних мистецтв» проводиться у формі заліку у терміни, встановлені графіком навчального процесу.

Залік– форма підсумкового контролю, що полягає в оцінюванні засвоєння студентом навчального матеріалу з певної навчальної дисципліни, і складається із зданих залікових змістових модулів, виконаних тестових завдань, ситуаційних робіт, опрацювання завдань робочих зошитів, тематичних рефератів, лабораторних робіт тощо, передбачених робочою навчальною програмою. Семестровий контроль у формі заліку передбачає, що підсумкова оцінка (у стобальній шкалі) з навчальної дисципліни визначається як сума оцінок за поточний контроль знань. Порядок та система оцінювання передбачається у робочих навчальних програмах дисципліни.

Оцінки за залік у різних шкалах оцінювання мають такий вигляд:

Шкали оцінювання		
університетська	національна	шкала ЄКТС
90-100	зараховано	A
80-89		B
70-79		C
60-69		D
50-59		E
26-49	не зараховано	FX
1-25		F

12. Розподіл балів, які отримують студенти.

залік

T3	T4	T5	T6	T6	T8	T9	T10	Залік
10	10	10	10	15	15	15	15	100

T3, T4 ... T10 – теми змістового модуля

екзамен

T13	T14	T15	T16	T17	T18	T19	екзамен	сума
10	5	5	5	5	10	10	50	100

T13, T14 ... T19 – теми змістового модуля

12.1. Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
80 – 89	B	добре	
70 – 79	C		
60 – 69	D	задовільно	
50 – 59	E		
26 – 49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-25	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

10. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Барчай Е. Анатомия для художников. Будапешт.: Корвина, 1982. 344с.
2. Барщ А.О. наброски и зарисовки. Москва.: Изобраз. искусство, 1970. 166с.
3. Виннер А. В. Как пользоваться акварелью и гуашью. Москва.: Искусство, 1951. 54с.
4. Волков Н.Н. Композиция в живописи. Москва.: Искусство, 1977. 263с.
5. Волков Н.Н. Цвет в живописи. Москва.: Искусство, 1985. 320с.
6. Глазова М. В., Денисов В. С. Изобразительное искусство. Алгоритм композиции. Москва.: Когито-Центр, 2012. 221 с.
7. Ли Н. Г. Основы учебного академического рисунка: учебник для студ. высш. уч. завед. Москва.: Эксмо, 2008. 478 с. (Наявний в електронному репозиторію Університету: <http://elib.kubg.edu.ua/2659/>)
8. Ломоносова М. Т. Графика и живопись. Учеб. пособие. Москва.: ООО Астрель, 2003. 202 с. (Наявний в бібліотеці Університету в 3-х примірниках).
9. Маслов Н. Я. Пленэр : Практика по изобразит. Искусству : учеб. пособие для студентов худож.-граф. фак. пед. ин-тов. Москва. : Просвещение, 1984. 112с
10. Нестеренко В. Е. Рисунок головы человека. Минск.: 1992. 123с.
11. Основы викладання мистецьких дисциплін / за ред. Рудницької О.П. Київ, 1998. 84 с.
12. Ростовцев Н.Н. Методика преподавания изобразительного искусства в школе: учебник для студентов худож.-граф. фак. пед. ин-тов. 2-е изд., доп. и перераб. Москва.: Просвещение, 1980. 239 с.
13. Ростовцев Н. Н., Терентьев А.Е. Развитие творческих способностей на занятиях рисованием: учебное пособие для студентов худож.-граф. фак. пед. ин-тов. М.: Просвещение, 1987. 167 с.
14. Сергеев А. Учебный натюрморт. Москва.: Искусство, 1955.
15. Сухенько В. О. Рисунок : навчальний посібник. Київ.: «BONA MENTE», 2004. 184 с.
16. Таранов Н. Н. Основы учебного рисунка и производственной графики: учебн. пособие. Львов. : Свит, 1992. 208 с.
17. Туманов І. М. Рисунок, живопись, скульптура : теоретико-методологічні основи комплексного навчання : навчальний посібник. Львів. : Аверс, 2010. 496 с.